

АНАЛІЗ НЕВЕРБАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано роль невербальних профілів поведінки політичних діячів. Виявлено взаємозв'язки між особистісними особливостями політика та його невербальною поведінкою.

Ключові слова: невербальна комунікація, політична комунікація, поведінка, жести.

Abstract

The role of non-verbal profiles of behavior of politicians is analyzed. The relationships between the personal characteristics of the policy and its non-verbal behavior are revealed.

Keywords: non-verbal communication, political communication, behavior, gestures.

Політична комунікація є процесом передачі і сприйняття важливої суспільно-політичної інформації. Вона поділяється на вербальну і невербальну. Практика свідчить, що громадяни часто не довіряють промова політиків, що актуалізує тему дослідження. Можна припустити, що невербальні елементи комунікації є впливовими під час взаємодії у політичному просторі [1].

У науковій літературі багато уваги приділяється аналізу невербальної комунікації під час повсякденного спілкування. Проте аналізу невербальних елементів поведінки політиків приділяється недостатньо уваги.

Невербальна комунікація включає різні компоненти, пов'язані з мовою тіла. Але головними серед них є паралінгвістичні компоненти (це голосова поведінка людини), та кінесичні компоненти (жести, вираз обличчя, погляд, посмішка тощо). І в процесі мовлення ці компоненти поєднуються й вибудовують те, що я називаю «невербальний профіль дискурсу», а він може мати різну кількість, інтенсивність, конфігурацію невербальних складників. Результати досліджень показують, що під час презентації 55% всієї інформації ми отримуємо за допомогою рухів тіла: поз, жестів, контакту очима, положення в просторі; 38% інформації передається тоном голосу і лише 7% – змістом промови [2].

Звичайно, жести, пози тіла тощо залежать від багатьох факторів, зокрема, культурологічних. Тобто вони набуваються політиками в залежності від тих груп, в яких відбувається їх соціалізація [3]. Однак невербальні елементи є показовими для аналізу щирості політичних лідерів, їх мотивів та прихованих намірів.

Розглянемо невербальні прояви відомих українських політиків. Почнімо з Віктора Ющенка. На жаль, голосова поведінка не є його сильним інструментом самовираження і впливу. Така природна невнятність, тембральна неяскість призводять до того, що він говорить, ніби «у шоку». Він ковтає склади і нечітко завершує речення. Але він знаходить вихід із цього становища і свою голосову невиразність компенсує такими довгими паузами і жестами – такими фірмовими жестами, до яких належать три: перший – це жест підготовки рук до роботи, коли він підправляє манжети; другий жест – це щіпочка солі, коли він хоче передати основну інформацію (це метафора передачі для нього); третій жест – відкриті долоні. Цей жест позначає таку природну відвертість Президента, а в деяких ситуаціях він позначає безпорадність [4].

Стосовно Юлії Володимирівни Тимошенко, то жестовий компонент її невербальної поведінки простий, але він активується в емоційно-насичених, полярних ситуаціях. Наприклад, в ситуації роздратованості, або ситуації радості. Юлія Володимирівна є досвідченим оратором, вона контролює свою міміку. В багатьох випадках їй це вдається. Вона вміє встановити контакт очима, а голос є її найбільш сильним інструментом впливу. Тому що через голосові модуляції вона вміє висловити всю палітру значень – від переконання до пояснення. Але деколи її підводить командний тон та жест правим плечем, що свідчить про те, що деколи бажане видається за реальне [4]. Юлія Володимирівна чудово працює на камеру. Коли людина спілкується вживу, ми сприймаємо її цілком: позу,

положення тіла, рухи тощо. Тимошенко часто камери знімають не на весь зріст, а по груди, тому рухи головою й інтонації голосу – все, що їй залишається. Але вона це використовує на 100%.

Стосовно Президента України Петра Порошенка, то він є емоційним, але може себе контролювати, може бути і стриманим, і нестримним. У нього дуже активний мисленнєвий процес. Примітно, що під час виступів лікті Порошенка майже завжди притиснуті або просто знаходяться близько до тулуба. А лікті є одним з перших індикаторів самоконтролю людини. Водночас трапляється, що Порошенко може й занадто прямолінійно висловитися, тобто на якусь мить перестати повністю контролювати себе. Водночас у Президента яскраво виражені лідерські якості. Під час некомпліментарних інтерв'ю, гострих розмов Петра Порошенко часто використовує такий жест: виставлена вперед долоня, всі пальці зігнуті, крім вказівного. А виставлена рука долонею вперед – це так званий стоп-жест, що означає «закінчили з цим, закрили тему. Такий жест притаманний лідерам. Напруження Порошенка часто видають щелепи, які він стискає під час гострого запитання чи репліки журналіста [5].

Отже, невербальні елементи поведінки є такими, що здатні підсилити сказане політиком, або знівелювати вербальну інформацію. Вони є важливим елементом іміджу політичного діяча. Невербальні прояви можна контролювати, але це вимагає посиленого самоконтролю і використання значного обсягу енергії. Той політик, який контролює невербальну поведінку, має значний вплив на громадян і здатний отримати їх підтримку, адже політики-харизматики сьогодні затребувані в українському суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Денисюк С. Г. Культурологічні виміри політичної комунікації : монографія / С. Г. Денисюк. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 392 с.
2. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація / Ковалинська І. В. – К. : Вид-во «Освіта України», 2014. – 289 с.
3. Денисюк С. Г. Політична комунікація в просторі політичної культури: діалектика взаємозв'язку / С. Г. Денисюк // Нова парадигма : журнал наукових праць [голов. ред. В. П. Бех]. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 92. – С. 62-72.
4. Ваннек Л. Українські політики – від рук до тіла / Л. Ваннек // Радіо свобода. – Режим доступу : <https://www.radiosvoboda.org/a/1847139.html>
5. Сокирська Н. Про що говорять жести Порошенка, Гройсмана і Тимошенко. Психологічний аналіз / Н. Сокирська // Главком. – 21 квітня, 2017. – Режим доступу : <https://glavcom.ua/publications/pro-shcho-govoryat-zhesti-poroshenka-groysmana-i-timoshenko-psihoanaliz-382113.html>

Бушинська Аліна Сергіївна – студентка групи 2КН-156, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 2kn15b.bushynska@gmail.com.

Науковий керівник: Денисюк Світлана Георгіївна – доктор політичних наук, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com.

Alina S. Bushynska - student of Information Technologies and Computer Engineering Department, 2CS-15b, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: 2kn15b.bushynska@gmail.com.

Supervisor: Svetlana G. Denisiuk - Doctor of Political Science, Professor of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com.